

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců Mgr. Ondřeje Mrákovy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **J. H.**, zastoupené Mgr. Olgou Daňkovou, advokátkou se sídlem AK v Liberci, Slovanská 781, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 1. 2014, č. j. 4 Ad 47/2010 - 55,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 1. 2014, č. j. 4 Ad 47/2010 - 55, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Olze Daňkové, advokátce, **se** odměna za zastupování žalobkyně **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Průběh dosavadního řízení

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Tímto rozsudkem městský soud zamítl žalobu směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 22. 7. 2010, č. j. 323-6313-1.7.2010-1916/Klí, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí Pražské správy sociálního zabezpečení (dále též „PSSZ“) ze dne 4. 6. 2010, č. j. 41071/140-6311-26.1.2009-1/09-SPOR-An/24, jímž bylo podle § 42 odst. 1 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění platném do 31. 12. 2008 (dále jen „zákon č.

54/1956 Sb.“), rozhodnuto tak, že stěžovatelka nemá nárok na nemocenské při dočasné pracovní neschopnosti v trvání od 13. 11. 2008 do 23. 10. 2009.

Stěžovatelka rozhodnutí žalované napadla žalobou, kterou městský soud neshledal důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), zamítl.

Městský soud uvedl, že poté, co rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 2006, č. j. 23 Co 125/2006 – 82, byl změněn rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 1. 2005, č. j. 15 C 76/2004 – 40 (tímto rozsudkem byla zamítnuta žaloba stěžovatelky o určení, že skončení pracovního poměru stěžovatelky u České podnikatelské pojišťovny, a.s., Vienna Insurance Group, dále jen „ČPP“, ke dni 31. 12. 2003 je neplatné), tak, že bylo určeno, že ukončení pracovního poměru stěžovatelky u ČPP ke dni 31. 12. 2003 je neplatné, byla stěžovatelce ode dne 1. 1. 2004 ČPP vyplácena náhrada mzdy a dávky nemocenské. ČPP postupovala podle § 61 odst. 1 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 31. 12. 2006 (dále jen „dřívější zákoník práce“), když pracovní poměr stěžovatelky k tomuto zaměstnavateli měl skončit uplynutím sjednané doby. Náhrada mzdy stěžovatelce náležela ovšem jen v případě, že skončení pracovního poměru ve stanovené době bylo neplatné. V době, kdy byla náhrada mzdy stěžovatelce vyplácena, se dovoláním ČPP domohla zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 2006 (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2008, č. j. 21 Cdo 3123/2007 – 129). V tu dobu již stěžovatelka pro ČPP práci nevykonávala a byla jí vyplácena pouze náhrada mzdy. V roce 2007 stěžovatelka vykonávala práci pro ČPP do dne 6. 9. 2007, včetně vyčerpání 7 dnů dovolené. Stěžovatelce pak byly vypláceny dávky nemocenského do dne 4. 2. 2008. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2009, č. j. 16 Co 416/2008 – 150, byl poté potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 1. 2005, č. j. 15 C 76/2004 – 40, jímž byla zamítnuta žaloba stěžovatelky na určení neplatnosti skončení pracovního poměru ke dni 31. 12. 2003. Městský soud dále odkázal na skutečnost, že PSSZ při posouzení otázky, kdy skončil pojistný poměr stěžovatelky, který zakládal účast na nemocenském pojištění, vyšla z výše uvedeného a osvědčila pro nárok stěžovatelky na účast na nemocenském pojištění pouze dobu doloženou mzdovými listy za roky 2006 až 2008. V době, kdy stěžovatelce byla vyplácena náhrada mzdy, nebyla stěžovatelka nemocensky pojištěna, neboť nesplňovala podmínky nároku na vyplácení náhrady mzdy s ohledem na výše uvedená soudní rozhodnutí. Správní orgány tedy vycházely z toho, že stěžovatelka byla po 31. 12. 2003 účastna nemocenského pojištění podle § 2 odst. 2 zákona 54/1956 Sb. jen po dobu faktického (skutečného) výkonu práce. Mezi stěžovatelkou a ČPP nebyla uzavřena pracovní smlouva a práce byla vykonávána pouze na základě rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 2006, č. j. 23 Co 125/2006 – 82, které bylo následně zrušeno Nejvyšším soudem. Podle městského soudu bylo v nyní projednávané věci prokázáno, že stěžovatelka skutečně vykonávala práci pro ČPP pouze do dne 6. 9. 2007, následně jí ještě byly vypláceny dávky nemocenského za období trvání dočasné pracovní neschopnosti od 10. 9. 2007 do 4. 2. 2008. Městský soud neshledal jako důvodné ani námitky stěžovatelky týkající se její situace poté, co začala opětovně vykonávat práci pro ČPP v roce 2006. Městský soud poukázal na to, že na základě žádosti stěžovatelky o opětovné zaměstnávání jí ČPP nabídla práci odpovídající jejímu předchozímu pracovnímu zařazení, přestože podle tehdy účinného znění dřívějšího zákoníku práce zaměstnavatel neměl povinnost umožnit zaměstnanci výkon práce, ale měl pouze povinnost poskytnout mu náhradu mzdy. Pro

pokračování

posouzení věci není podle městského soudu ani rozhodná námitka stěžovatelky, že po ní byla ČPP vyžadována práce v terénu, přestože byla původně zaměstnána a zařazena jako vedoucí obchodního týmu. Městský soud uzavřel, že pro posouzení otázky ukončení pojistného poměru bylo podstatné období, ve kterém stěžovatelka skutečně vykonávala pro ČPP práci, za kterou jí byla vyplacena mzda. Stěžovatelce nemohla být podle názoru městského soudu hodnocena doba pobírání náhrady mzdy jako doba trvání pojistného poměru, neboť soudní řízení o neplatnost skončení pracovního poměru bylo ukončeno se závěrem, že pracovní poměr byl platně skončen ke dni 31. 12. 2003. Za této situace tedy nemohlo být z hlediska existence nároku na dávky nemocenského hodnoceno období, ve kterém byla stěžovatelce vyplácena náhrada mzdy. Stěžovatelka skutečně vykonávala práci do 6. 9. 2007 a ochranná lhůta jí pak podle § 42 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb., ve znění platném do 31. 12. 2008, skončila dne 18. 10. 2007. Stěžovatelce bylo v této lhůtě vyplaceno nemocenské za období trvání dočasné pracovní neschopnosti od 10. 9. 2007 do 4. 2. 2008. Městský soud tedy v postupu správních orgánů obou stupňů neshledal pochybení, jestliže stěžovatelce nebyly vyplaceny dávky nemocenského za období dočasné pracovní neschopnosti od 13. 11. 2008 do 23. 10. 2009. Stěžovatelka podle názoru městského soudu nesplnila podmínky pro výplatu těchto dávek, neboť dávky nemocenského pojištění náleží, jestliže se podmínky pro jejich přiznání splnily v době nemocenského pojištění nebo sice po skončení nemocenského pojištění, avšak ještě během doby, po kterou zaměstnanec pobírá dávky nemocenského pojištění, anebo jestliže se splnily v ochranné lhůtě ze skončeného zaměstnání.

II. Obsah kasační stížnosti

Stěžovatelka rozsudek městského soudu napadá z důvodů, které lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s., tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, a dále nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítá, že rozhodnutí správních orgánů a městského soudu spočívá na nesprávném závěru, že „*nepracovala*“, přestože byly předloženy listinné důkazy prokazující opak. Stěžovatelka k tomu uvedla, že ode dne 2. 10. 2006 pracovala u ČPP na základě pracovní smlouvy ze dne 30. 4. 2001 ve spojení s rozsudkem městského soudu ze dne 17. 5. 2006, č. j. 23 Co 125/2006 - 82, když ČPP po vzájemné dohodě určila jako den jejího opětovného nástupu do zaměstnání den 2. 10. 2006, kdy také do práce stěžovatelka nastoupila. Tato skutečnost plyne také z dopisu ČPP ze dne 31. 10. 2006.

Stěžovatelka namítá, že v roce 2008 pracovala, když se po nemoci vrátila zpět do práce dne 5. 2. 2008, poté nastoupila na dovolenou a dne 12. 2. 2008 nastoupila opětovně do práce. Tohoto dne jí ovšem bylo předáno rozhodnutí oblastního ředitele ČPP, ve kterém jí bylo určeno na 14 dní místo výkonu práce na adrese jejího bydliště a bylo jí uloženo nastudovat veškeré předané materiály za účelem kvalifikovaného jednání s klienty. Po stanovených 14 dnech stěžovatelka opět nastoupila do práce dne 26. 2. 2008, kdy jí jako místo výkonu práce byla určena kuchyňka a vedoucí pobočky ČPP jí pouze ústně nařídila, aby šla pracovat do terénu, přestože stěžovatelka požádala o písemné nařízení změny místa výkonu práce. Dne 3. 3. 2008 byla stěžovatelka odeslána s propustkou ke své lékařce, která měla za úkol zhodnotit, zda zdravotní stav stěžovatelky odpovídá změně jejího pracovního zařazení z pozice vedoucí pobočky na terénní pracovníci. Lékařka tuto změnu pracovní pozice s ohledem na zdravotní stav stěžovatelky nedoporučila. Po několika jednáních bylo stěžovatelce opětovně ČPP stanoveno místo výkonu práce v místě jejího bydliště, a to do doby oznámení pracovních povinností personálním útvaru. Stěžovatelce bylo současně opětovně uloženo nastudování veškerých předaných materiálů za účelem kvalifikovaného jednání s klienty. V případě, že stěžovatelka měla možnost být u počítače, uzavírala pojistné smlouvy. Poté následoval dopis ČPP ze dne 22. 4. 2008, který byl stěžovatelce doručen dne 21. 5. 2008, ve kterém jí bylo sděleno, že po obdržení výměnného poukazu ze dne 3. 3. 2008, ve kterém lékařka stěžovatelky nedoporučuje stěžovatelce ze zdravotních důvodů práci v terénu, nenašla ČPP pro stěžovatelku jinou vhodnou práci odpovídající její pracovní smlouvě. Proto je stěžovatelka s okamžitou platností uvolněna z pracovních povinností a bude jí měsíčně vyplácena náhrada mzdy a práce jí nebude přidělována až do doby, než Nejvyšší soud vydá rozhodnutí o platnosti či neplatnosti ukončení pracovního poměru uplynutím doby. Podle stěžovatelky jde o překážku ze strany zaměstnavatele (§ 130 odst. 1 dřívějšího zákoníku práce), který pro ni neměl práci, což je třeba považovat za výkon práce podle § 348 odst. 1 písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „nový zákoník práce“). Stěžovatelka namítá, že správní orgány v tomto směru řádně nezjistily skutkový stav a vycházely jen z údajů od ČPP, přestože jim byly zaslány písemné podklady. Dne 13. 11. 2008 stěžovatelka předala ČPP potvrzení o pracovní neschopnosti.

Stěžovatelka rovněž v kasační stížnosti poukazuje na skutečnost, že v její pracovněprávní věci městský soud znovu rozhodl rozsudkem ze dne 10. 2. 2009, č. j. 16 Co 416/2008 – 150, který nabyl právní moci dne 3. 4. 2009 a podle kterého byl její pracovní poměr platně skončen ke dni 31. 12. 2003. Stěžovatelka má za to, že správní orgány vydaly svá rozhodnutí na základě irelevantního rozsudku, který řešil pouze platnost či neplatnost „výpovědi“, a nikoli opětovný nástup do zaměstnání, když ČPP začala po vzájemné dohodě dobrovolně plnit určením dne nástupu do práce na den 2. 10. 2006. Rozsudek městského soudu ze dne 10. 2. 2009 dle stěžovatelky pouze umožnil ČPP „ukončení opětovného nástupu do zaměstnání“, tento rozsudek tedy nenahrazuje výpověď a je jen důvodem k ukončení pracovního poměru.

Stěžovatelka rovněž namítá, že nebyly dodrženy zákonné lhůty pro vydání správního rozhodnutí, neboť správní řízení bylo ukončeno až po 19 měsících.

S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkazuje na napadené správní rozhodnutí a písemné vyjádření k žalobě, neboť kasační stížnost je založena na shodné argumentaci, kterou stěžovatelka použila již v rámci správního řízení i v žalobě. Žalovaná také poukazuje na skutečnost, že u Nejvyššího správního soudu je pod sp. zn. 5 Ads 65/2014 vedeno řízení o kasační stížnosti stejné stěžovatelky v úzce související věci, které se týká sporu ohledně zániku nemocenského pojištění stěžovatelky u zaměstnavatele ČPP, které podle České správy sociálního zabezpečení zaniklo dne 6. 9. 2007.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.) a zkoumal při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Jak žalovaná ve svém vyjádření uvedla, nyní posuzovaná věc navazuje na věc projednávanou u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 5 Ads 65/2014, v níž byl ke kasační stížnosti stěžovatelky přezkoumáván rozsudek městského soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. 4 Ad 35/2010 - 74, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatelky směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 4. 2010, č. j. 323-6313-8.4.2010-1200/Klí, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 2. 2010, č. j. 41071/110-6311-9.11.2009-9/09-NEMPOJ-An/12, kterým bylo rozhodnuto tak, že nemocenské pojištění stěžovatelky, jako zaměstnance uvedeného v § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb. u zaměstnavatele ČPP zaniká dnem 6. 9. 2007.

Z výše uvedeného je zřejmé, že otázka, zda má stěžovatelka nárok na nemocenské při dočasné pracovní neschopnosti v trvání od 13. 11. 2008 do 23. 10. 2009, je přímo závislá na zodpovězení předběžné otázky, kdy došlo k zániku nemocenského pojištění stěžovatelky v návaznosti na výkon práce pro ČPP, což bylo posuzováno v řízení vedeném u zdejšího soudu pod sp. zn. 5 Ads 65/2014. S uvedenou otázkou souvisí rovněž posouzení, jak níže rozvedeno, do jaké doby stěžovatelka skutečně pro ČPP vykonávala pracovní činnost.

Nejvyšší správní soud přitom ve věci sp. zn. 5 Ads 65/2014 již rozhodl rozsudkem ze dne 19. 6. 2015, kterým zrušil rozsudek městského soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. 4 Ad 35/2010 – 74, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ve věci sp. zn. 5 Ads 65/2014 vypořádal kasační námitky stěžovatelky, které jsou totožné s kasačními námitkami v nyní posuzované věci. Zejména konstatoval, že není důvodná námitka stěžovatelky, která se týká údajného nedodržení lhůty pro vydání správního rozhodnutí, neboť samotné případné nedodržení této pořádkové lhůty nemůže být důvodem pro zrušení správního rozhodnutí soudem. Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 5 Ads 65/2014 rovněž provedl výklad § 61 dřívějšího zákoníku práce a § 69 nového zákoníku práce a dovodil, že stěžovatelka pro ČPP vykonávala práci v tzv. faktickém pracovním poměru a za skutečný výkon práce pro ČPP jí nepřisluší náhrada mzdy, ale vydání bezdůvodného obohacení. Je tedy také nedůvodná námitka stěžovatelky, že rozsudky ve věci její žaloby o určení neplatnosti ukončení pracovního poměru ke dni 31. 12. 2003 jsou jen důvodem k ukončení pracovního poměru. Dále zdejší soud ve věci sp. zn. 5 Ads 65/2014 konstatoval, že dnem 2. 10. 2006 stěžovatelce podle § 7 ve spojení s § 2 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění vznikla účast na nemocenském pojištění a trvala po dobu, po kterou stěžovatelka pro ČPP skutečně práci vykonávala, případně i po dobu dočasné pracovní neschopnosti navazující na toto období, pokud by se prokázalo, že po skončení pracovní neschopnosti se stěžovatelka neprodleně vrátila k faktickému výkonu práce. I v takovém případě lze hovořit o jediném faktickém pracovním poměru a v době jeho trvání trvá i účast takové osoby na nemocenském pojištění. Spornou otázkou ve věci sp. zn. 5 Ads 65/2014, stejně jako v nyní posuzované věci, pak bylo, jak dlouho (do kterého data) stěžovatelka práci pro ČPP skutečně vykonávala. Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 5 Ads 65/2014 ovšem dospěl k závěru, že se městský soud nevypořádal s námitkami stěžovatelky a jí předloženými důkazními prostředky vztahujícími se k jejímu faktickému výkonu práce pro ČPP v roce 2008, což bylo také jedním z důvodů zrušení rozsudku městského soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. 4 Ad 35/2010 – 74.

S ohledem na povahu věci a totožné kasační námitky stěžovatelky je pak jen logické, že zdejší soud při rozhodování v této věci z tohoto rozsudku ve věci sp. zn. 5 Ads 65/2015 musel vycházet, s jeho závěry se plně ztotožňuje a pro stručnost na něj i ve vztahu k vypořádání jednotlivých kasačních námitek v podrobnostech odkazuje.

Zrušení rozsudku městského soudu ve věci zdejšího soudu vedené pod sp. zn. 5 Ads 65/2014 tedy z povahy věci musí bez dalšího vést k totožnému postupu i v nyní projednávané věci, jejíž posouzení přímo závisí na posouzení předběžné otázky, kdy stěžovatelce zanikla účast na nemocenském pojištění, tj. do kdy skutečně pro ČPP vykonávala pracovní činnost (tj. byla ve faktickém pracovním poměru). Teprve poté lze posoudit běh ochranné lhůty a spornou otázku, zda má stěžovatelka nárok na dávky nemocenského při dočasné pracovní neschopnosti v trvání od 13. 11. 2008 do 23. 10. 2009.

V. Závěr a náklady řízení

pokračování

Nejvyššímu správnímu soudu tedy na základě výše uvedeného nezbylo než dospět k závěru, že kasační stížnost je důvodná, proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je krajský soud vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud byl ovšem povinen rozhodnout o odměně a úhradě hotových výdajů ustanovené zástupkyni stěžovatelky, které podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Odměna a hotové výdaje ustanoveného advokáta sice patří mezi náklady řízení ve smyslu § 57 s. ř. s., nejde však o náhradu nákladů řízení mezi jeho účastníky ve smyslu § 60 s. ř. s. V předmětné věci ovšem Nejvyšší správní soud ustanovené zástupkyni odměnu za zastupování nepřiznal, neboť z obsahu soudního spisu nevyplývá žádný úkon právní služby, za který by ustanovené advokátce podle § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, odměna náležela.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 19. června 2015

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu